

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

Bakalářské prezenční studium
2011 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavλίna Nečásková

Moderátor nebo moderátorka - analyticko-srovnávací
studie

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jiří Velebný

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Full-Time Studies
2011 - 2012

BACHELOR THESIS

Pavλίna Nečásková

Moderator or presenter - analytical and comparative study

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Ing. Jiří Velebný

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 29. 3. 2012

Jméno autorky.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Ing. Jiřímu Velebnému za vedení bakalářské práce a Mgr. Jaroslavu Kodešovi za pomoc při analýze řečových schopností moderátorek.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá ženami v pozici moderátorky. Rozebírá znaky ženského moderování. Dále se věnuje otázkám působnosti moderátorek a jejich srovnání s moderátory. V praktické části analyzuje některé výrazné moderátorky z televizního nebo rozhlasového prostředí.

Na závěr autorka zmiňuje také působení žen ve zpravodajství a v moderátorských dvojicích.

Klíčové pojmy

artikulace, dikce, gender, gesta, infotainment, moderátor, moderátorka, rétorika, rozhlas, televize, zpravodajství

Annotation

This thesis deals with women in the position of moderator. Discusses female characters moderation. It also discusses the issues covered by moderators and their comparison with the presenters. In the practical part analyzes some significant moderator of the television or radio environment. In conclusion, the author also mentions the work of women in news and moderator pairs.

Key words

Articulation, diction, gender, gestures, infotainment, moderator, presenter rhetoric, radio, television

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. Postavení žen v českých médiích	9
1.1. Současné postavení žen v české společnosti.	9
1.2. Ženy v kontrolních orgánech.....	10
1.3. Ženy v médiích.....	11
2. Česká audiovizuální média.....	12
2.1. Počátky vysílání Československé televize – České televize	12
2.2. Prima televize	13
2.3. TV Nova.....	14
2.4. Český rozhlas	15
2.5. Vznik českých soukromých rádií	16
3. Moderování.....	18
3.1. Rétorika.....	18
3.2. Moderátor	19
3.2.1. Osobnost moderátora.....	20
3.2.2. Verbální Komunikace.....	21
3.2.3. Neverbální komunikace.....	22
3.2.4. Příprava.....	23
4. Metodika práce	25
5. Moderátorka / Moderátor	27
6. České Moderátorky	29
6.1. Tereza Pergnerová.....	29
Hodnocení Jaroslava Kodeše:	31
6.2. Michaela Jílková	31
Hodnocení Jaroslava Kodeše:	34
6.3. Barbora Tachecí	34
6.4. Nora Fridrichová	36
6.5. Lucie Výborná.....	39
7. Moderátorské dvojice	41
7.2. Moderátorské dvojice ve zpravodajství	45
8. Ženy v Událostech.....	47
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM POUŽITÝCH ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	55
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	56

ÚVOD

Média svádí každý den urputný boj o svého příjemce. Snaha u audiovizuálních médií je patrná neustálými změnami v programu, nasazováním nových pořadů a změnami stávajících formátů. Jedním z příkladů usilování o velký divácký počet je také personifikace vysílání. V každém médiu existují výrazné osobnosti, které se stávají tváří dané stanice nebo celé mediální instituce. Každé médium si je tohoto jevu vědomo, proto musí bedlivě volit, kdo budou ti konkrétní lidé, kteří je prezentují.

Převážně se jimi stávají moderátoři a moderátorky. Osobnosti, které tvoří spojení mezi divákem a médiem. Jsou jakýmsi prostředníkem, který divákům přináší obsah daného vysílání. Faktor, který promlouvá k veřejnosti a ovlivňuje jí. Vliv daných moderátorů na veřejnost je větší než si možná někteří uvědomují. Mohou představovat idoly, vzory nebo také faktor, který donutí diváka přeladit na jinou stanici.

V televizních nebo rozhlasových programech se stejně jako muži objevují také ženy. Jaké mají ale pole působnosti a co stojí za volbou výběru právě dané osobnosti ženského pohlaví? Lze vůbec odlišovat moderování muže a ženy, a pokud ano jak? Otázky na tyto odpovědi si klade tato bakalářská práce. Jejím cílem je poukázat na faktory, které moderování mužů a žen odlišují.

Teoretická část

1. Postavení žen v českých médiích

Tato práce se zabývá postavením žen v médiích na pozici moderátorky. Předtím než bude konkretizováno, v jakém vysílání se ženy převážně objevují, je třeba zmínit, jaké mají postavení ženy v šíři celé české společnosti.

1.1. Současné postavení žen v české společnosti.

Na území České republiky podle předběžného sčítání lidu z roku 2011 žije 5 374 026 osob ženského pohlaví. V naší populaci tak převážně dominují ženy, které se dožívají vyššího věku než muži. Ženy tvoří dlouhodobě 45 % všech zaměstnanců v zemi.

Nejvíce procent zaměstnaných žen, stejně jako mužů, pracuje ve zpracovatelském průmyslu, na druhé místo se u žen dostává činnost ve velkoobchodu a maloobchodu. Na třetím místě pak spočinulo zaměstnání v oboru zdravotní a sociální péče.

Od roku 2000 vzrůstá převaha žen na vysokých školách, k roku 2011 tvořily ženy 56% z celkového počtu studentů. Ve sféře veřejného života jsou ženy méně úspěšné než muži. Od roku 1990 klesá jejich úspěšnost naplnění kandidatury ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky oproti mužům, ucházejícím se o stejný post, přesto se počet kandidujících žen neustále zvyšuje. Zatím nejvyšší zastoupení mezi poslanci mají ženy od voleb v roce 2010, kdy jejich zastoupení tvoří 22% z celkového počtu všech zvolených.

1.2. Ženy v kontrolních orgánech

Média nad sebou mají různé kontrolní orgány, které jejich činnost a ve velké míře ovlivňují. B rozhodování o konkrétních mediálních institucích mají široké pole působnosti. I zde je nutné pohlédnout na to, jaké mají ženské zastoupení.

Vzhledem k tématu této práce bude často zmiňována Česká televize. Nad její činností bdí Rada České televize. Jedná se o zřízení ustanovené zákonem O České televizi. (č.483/1991Sb), podle něj je orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize. Její členy volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Dle znění zákona by v ní měly být zastoupeny významné regionální, politické a kulturní názorové proudy. Rada má na starosti několik oblastí jako například volbu generálního ředitele České televize nebo schvalování rozpočtu tohoto média. Ze současného složení rady je pouze jedna členka ženského pohlaví. Podobný orgán zajišťující kontrolu Českého rozhlasu je v dosavadním seskupení pouze mužských členů. Jediné ženě v orgánu, Daně Jaklové, skončil mandát v polovině března.

Další instituce dohlížející na běh audiovizuálních médií je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Zákon (č.132/2010 Sb.) ji konkretizuje jako orgán státní správy vykonávající svou činnost v oblasti rozhlasového a televizního vysílání. Jednou z jejích hlavních pravomocí je udělování a odjímání licencí k provozování vysílání. Tvoří ji 13 členů, v jejím současném složení figurují dvě ženy.

1.3. Ženy v médiích

V audiovizuálních médiích je oproti předchozím jmenovaným institucím ženský element patrný. Ženy na televizních obrazovkách tvoří důležitou složku programu. Je nutné zmínit v jakých pozicích a především k jakým tématům se ženská přítomnost nejčastěji váže.

Spíše než muže divák spatřuje ženy v pořadech s lifestyleovým zaměřením. Bulvární pořady jsou téměř výsadou ženských moderátorek. Příkladem jsou magazíny vysílané televizí Prima, kde převážnou část obsazení tvoří ženy. Výjimkou potvrzující pravidlo může být nedávný příchod Jiřího Pomejeho do redakce V.I.P. Zpráv. Silné ženské zastoupení mají také moderátorky předpovědi počasí nazývané slangově „rosničky“. Co se týče televizního zpravodajství, do současné doby bylo obsazení hlavních moderátorů rovnoměrné. Diváky u obrazovek v hlavním vysílacím čase vítala dvojice složená mužem a ženou. Ve sportovním zpravodajství je žen logicky méně.

Je zřejmé, že existují pořady, jejichž obsah doslova vyžaduje ženskou moderátorku. Příkladem může být pořad České televize Pošta pro tebe moderovaná Ester Janečkovou. Takové vysílání vyžaduje silnou empatii a téměř mateřský přístup k některým respondentům. Je tedy jen těžké si představit, že by tímto typem pořadu provázel muž.

Muži výrazně častěji figurují v souvislosti s politickými a analytickými tématy. Přestože v minulosti se ženy v roli moderátorek objevovaly i v politických diskuzích, v současnosti televizní program nabízí pouze Otázky Václava Moravce a Nedělní partii moderovanou Janem Punčochářem. Představa moderátorky politického pořadu ale není neobvyklá. Jak už bylo výše řečeno, v předchozích letech tuto pozici zastávali ženy poměrně často. V pořadu Sedmička vysílaný televizí Nova se na moderátorském postu vystřídalala Jana Bobošíková, Jitka Obzinová nebo Michaela Jílková. Nutno zmínit, že projev moderátorek politického diskusního pořadu bývá často ostřejší než způsob mluvy mužských moderátorů.

2. Česká audiovizuální média

Je zřejmé, že profese moderátora by nevznikla bez existence médií. Na následujících stránkách tak budou stručně představeny hlavní mezníky ve vývoji audiovizuálních médií.

2.1. Počátky vysílání Československé televize – České televize

Československá televize zahajuje zkušební vysílání Studia Praha 1. 5. 1953 v Měšťanské besedě. Zpočátku se vysílalo pouze tři dny v týdnu, ale rozsah dní se neustále rozšiřoval. První přímý přenos se uskutečnil z hokejového utkání ČSFR- IF Lekland ze Zimního stadionu v Praze.

K Studiu Praha se od roku 1955 až do roku 1962 připojují další studia rozmístěná po celém Československu (Ostrava, Bratislava, Brno, Košice).

10. 5. 1970 rozšiřuje Československá televize své vysílání o druhý program. Ten se také jako první dočká barevného zpracování v roce 1973. První program začíná vysílat barevně až o dva roky později.

Po pádu komunismu nastaly stejně jako v celé společnosti změny i v ustanovení Československé televize. Od září 1990 se tím změnila celá koncepce vysílání. Jako federální nadále zůstával první program s pojmenováním F1. Druhý se rozdělil na český ČTV a slovenský STV1. Téhož roku začal vysílat také třetí program TA 3. 1. 1. 1992 zákon České národní rady ustanovil vznik České televize jako televizní službu veřejnosti.

Jedny z nejvýraznějších tváří počátků televizního vysílání tvořily hlasatelky. Jejich funkcí bylo uvést nadcházející televizní pořad. Před začátkem nového programu se vždy přihlásily ze studia a stručně diváka informovaly o obsahu následujících minut. Pokud se jednalo o seriál na pokračování, připomínali dění z minulého dílu. Před Večerníčkem lákaly děti na nové epizody jejich oblíbených postav, a před detektivkou zase upozorňovali rodiče o nevhodnosti následujícího programu pro dětské diváky.

První stálou hlasatelkou se stala v roce 1956 Jarmila Šustrová. Krátce na to se k ní připojila Milena Vostřáková a v roce 1960 Heda Čechová. Pozici hlasatele zastávali také muži, nutno říci, že žen se na tomto postu objevovalo mnohem více. V historii vysílání Československé a České televize účinkovalo přes třicet hlasatelek, zatímco mužů se v této pozici objevilo méně než deset.

Práce hlasatelky bylo v době Československa považováno za prestižní, pro diváky představovaly tváře televize. Na televizních obrazovkách se s nimi setkávali pravidelně. Pro některé diváky představovaly dokonce idoly. Mezi pozdější televizní hlasatelky patřily třeba Marie Tomsová, Saskia Burešová, Milena Vostřáková nebo třeba Viola Ottová. Fenomén hlasatelství pokračoval až do roku 2005, kdy se Česká televize rozhodla tuto funkci zrušit. Již před tímto rozhodnutím měli hlasatelé kratší vysílací dobu, přestali hlásit v některých částech dne a s televizí spolupracovali pouze externě. Jedním z důvodů bylo ekonomické šetření, Česká televize se také odvolávala na divácké průzkumy, které měly ukázat, že hlasatelé nebudou postrádáni. Veřejnoprávní televize tak přešla na systém fungující u komerčních médií. Přehled nadcházejícího programu byl znázorněn graficky na obrazovce a doplňoval ho pouze namluvený komentář. Ten z počátku namlouvali původní hlasatelé a hlasatelky.

2.2. Prima televize

První licenci k provozování komerčního televizního vysílání v ČR získala společnost FTV Prima pro oblast Prahy a středních Čech. Vysílání stanice pod názvem TV premiéra začalo v červnu 1993. Rok poté bylo vysílání rozšířeno na území celé České republiky.

Mezi prvními osobnosti televize se objevuje například Mirka Všetečková (později Čejková), která přichází se pořadem nazvaným Tókšou. V dalších letech se moderátorka opět do televize Prima vrátila, tentokrát v pořadu Extra, v jehož moderaci se střídala s Lucií Výbornou.

V roce 1997 stanice mění název na Prima televize. V té době se v jejím programu objevují pořady jako Carusošou, Prima jízda a Nikdo není dokonalý.

Televize Prima často zařazuje reality show po vzoru zahraničních medií a dá se říci, že v tomto směru poráží ostatní stanice. V této spojitosti se v roce 2005 vrací na televizní obrazovky i moderátorka Tereza Pergnerová. Její návrat k moderování po dlouholeté závislosti na heroinu přitáhnul zvýšenou pozornost veřejnosti. Pergnerová ale v roli obstála a opět zaznamenala úspěch. Prostor dostaly ve vysílání ženské tváře také díky bulvárně zaměřeným pořadům. Pravidelným pořadem o životě českých celebrit Top Star magazínem provázela Mahulena Bočanová. V současné době ji vystřídala Gabriela Partyšová.

V dubnu roku 2009 začíná vysílat druhý kanál s názvem Prima Cool. O dva roky později se k němu připojil další, cílený především na ženy, a to Prima Love. S nástupem roku 2012 vysílání televize Prima skončilo a vystřídalo ji vysílání Prima Jednou z výrazných ženských tváří současného vysílání je Barbora Tachecí v pořadu Interview Báry Tachecí. Moderátorka má za sebou letité mediální zkušenosti a její styl moderování je velice charakteristický.

2.3. TV Nova

Televize Nova nejenže přinesla do českého televizního světa nové trendy, proslavila také několik výrazných tváří.

V listopadu 1993 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání vyhlásila výběrové řízení na program OK3. O rok později udělila vysílací rada společnosti CET 21 dvanáctiletou licenci na celoplošné televizní vysílání.

4. 2. 1994 tak zahájila Televize Nova své pravidelné vysílání. V jejím čele stál Vladimír Železný. Přítomnost komerční televize začala měnit podobu i televize veřejné služby. Nova razila cestu infotainmentem.

Její zpracování televizních novin bylo ve srovnání s konkurencí dramatické a obsahovalo brutalitu a krev. Symbolem televizního zpravodajství na Nově se stala Lucie Borhyová. Mladá moderátorka zpráv, která dokáže především upoutat svou vizáží. Borhyová se už od počátku oblékala do

výrazného oblečení, často s velkým výstřihem, a její vzhled doplňovalo silný make up. Pro některé diváky se tak stala sexuální symbolem, pro jiné zase faktorem, který do zpravodajství nepatří.

Program televize také začal nabízet takzvanou lidovou zábavu, hlavní vysílací čas ovládaly estrády typu Novoty s moderátorem Petrem Novotným nebo představení sourozenecké dvojice Gondíkových, Gogo show. Díky Nově proslavila Tereza Pergnerová v hudebním pořadu Eso. Nezapomenutelná je také moderace Michaeli Jílkové v pořadu Kotel.

2.4. Český rozhlas

18. 5. 1923 bylo zahájeno pravidelné vysílání Českého rozhlasu z vojenského stanu v Praze - Kobylisích. Po Velké Británii bylo Československo druhou evropskou zemí s pravidelným vysíláním. O dva roky později rozhlas odvysílal první přímý přenos z koncertu České filharmonie, přímý přenos bohoslužby, a projev tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka. Vysílalo se nejen pro Čechoslováky ale také národnostní menšiny (německou, maďarskou a rusínskou). S dalšími léty se ve vysílání objevily pravidelné zprávy, zpracovávané Československou tiskovou kanceláří. Kromě Prahy se začalo vysílat také v Brně, Bratislavě, Ostravě a Košicích.

S nástupem komunismu se rozhlas stal majetkem státu. Byla zavedena Hlavní správa tiskového dozoru, která zastávala roli cenzora. Vysílání Svobodné Evropy bylo zrušeno. V roce 1970 vzniká stanice Hvězda, která zpracovává zpravodajství 24 hodin denně. O dva roky později se k ní přidává stanice Vltava. Její obsah převážně zaujímá literární dramatizace a vážná hudba.

Po pádu komunismu se rozhlas svým obsahem vrátil ke své původní službě - nezávisle informovat. Stal se na státu nezávislou institucí. Zdrojem jeho financí jsou koncesionářské poplatky, které v současné době dosahují měsíčně částky 45 korun.

Vznikla také Rada Českého rozhlasu, která čítá 9 členů a je volena Parlamentem České republiky. 1. 1. 1993 vzniká Český rozhlas, který funguje do současnosti. Jeho působnost obsahuje vysílání 8 celoplošných stanic (Čro1 – Radiožurnál, Čro 2 – Praha, Čro3 – Vltava, Čro 6, internetové - Čro Rádio Česko, Čro Leonardo, Čro Radio Wave, Čro D – Dur) a 13 regionálních stanic (Olomouc, Hradec Králové, Brno, Ostrava, České Budějovice, Pardubice, Plzeň, Karlovy Vary, Vysočina, Liberec, Středočeský kraj, Sever, Regina).

2.5. Vznik českých soukromých rádií

90. léta zaznamenala vznik komerčního sektoru médií, především také díky změně legislativního prostředí. Tato obměna umožnila spoustě začátečníkům v moderátorské profesi najít uplatnění.

Vysílání první soukromé celoplošné stanice zahajuje stanice Rádio Alfa, krátce po ní nastupuje také Frekvence 1.

Radio Alfa později neobhájila svou licenci, a její vysílání v roce 1999 převzalo Rádio Impuls. „Při porovnání úrovně zpravodajství na těchto stanicích zvítězilo jednoznačně rádio Frekvence 1 nad Rádiem Alfa, které se omezilo na jakýsi výběr a napodobeninu veřejnoprávního rozhlasu. Rádio Alfa bylo po roce 1994 významně hospodářsky i programově propojeno s Tv Nova, název stanice byl v letech 1997 – 1998 Nová Alfa, následně vzrostla poslechovost, posílána byla hudební část.“ (Verner, 2007, s.100)

V březnu roku 1990 začala na krátkých vlnách stanice vysílat Evropa 2. Nejprve vysílala ve francouzském jazyce s českými vstupy. Plně do českého jazyka přešla v roce 1991. V počátcích vysílání se do moderátorského křesla posadila zpěvačka Leona Machálková. Zprávami provázela Adéla Gondíková, která se později spojila do dvojice se svým bratrem a moderovali pořad Gondík's family. Redaktorské počátky zde také zahájila pozdější moderátorka Monika Valentová. Mezi další výrazné ženské osobnosti na Evropě 2 patřila také Renata Kajdžas.

Její účinkování čtyřleté účinkování nelze nazvat moderováním, spíše komediálními výstupy. V ranní show Leoše Mareše a Patrika Hezuckého představovala romskou moderátorku zpráv.

Kromě výše jmenovaných začala vysílat také řada regionálních stanic jako například. Rádio 1 (původně Rádio Stalin), Country Rádio, FM Plus, Bonton, Contact Liberec, City. V současné době také vzniká velké množství internetových stanic. Přestože nemají příliš velkou posluchačskou obec, začínající moderátoři v nich mohou získat první zkušenosti.

3. Moderování

Tématem této práce je povolání moderátora, ještě předtím před konkretizací samotného povolání je nezbytné představit historické pozadí, ze kterého vůbec celková činnost vzešla.

3.1. Rétorika

Řeč je nástrojem lidské komunikace už od pradávny historie. Přestože její forma se vyvíjela postupně, o jakési snaze dorozumívání se lze hovořit už od dob člověka kromaňského, tedy zhruba 90 000 let před naším letopočtem. Zásadnějším mezníkem v historii lidské komunikace je doba o několik tisíce let později a to období Antického Řecka. V Athénách totiž vzniká rétorika, věda o mluvení.

Samotné slovo „rétorika“ pochází z řeckého slova thesis (řeč, mluvení). Její náplní bylo nejen naučit, jak dobře mluvit a komunikovat, ale také jak zaujmout posluchače, logicky argumentovat, mít ve sdělení náležitou filosofickou hloubku a jaká gesta nebo mimiky využívat. S vývojem rétorství samozřejmě souvisí také významná historická jména jako Sokrates, Platón, Aristoteles, Marcus Tullius Cicero, René Descartes, ale také Jan Amos Komenský, který napsal první pojednání o rétorice v českém jazyce (Zpráva o naučení kazatelství). Rétorika patřila od středověku až do 19. století do výuky na školách s humanitním zaměřením a na vysokých školách k jedněm z nejzákladnějších vzdělávacích disciplín. V současnosti se rétorika stále vyskytuje v některých formách vzdělání, ale většinou je na ní pohlíženo jinak než v minulosti. „Moderní rétorika ovšem není jen teorií a praxí řečnictví ve vlastním slova smyslu. Obrací pozornost k procesu ještě základnějšímu – totiž ke komunikaci jako jednání člověka s člověkem, člověka s lidmi, k řeči jako výměně myšlenek a záměrů mezi partnery.“ (Měchurová, 2008.,s.15)

3.2. Moderátor

Slovo moderátor vychází z latinského pojmu moderare, což znamená řídit, mírnit, krotit nebo usměrňovat. Jen z toho vyplývá, že povolání moderátora vyžaduje velkou odpovědnost. Musí totiž nejenom disponovat výbornými rétorickými schopnostmi, ale dále musí být jakýmsi režisérem, který by ve chvíli svého působení měl dokonale ovládat dění na „jevišti“.

Míra odpovědnosti moderátora roste s počtem diváků, a jestliže se tato práce zabývá moderátorem vystupujícím v médiích, ať už v rozhlase či televizi, v médiu komerčního nebo veřejnoprávního charakteru je jasné, že jeho dovednosti by měly být perfektní. Často jen na něm závisí, zda právě ta daná mediální instituce bude ve středu pozornosti diváka.

Požadavky na vykonávání moderátorské pozice jsou proto vysoké. Uchazeč by měl mít všeobecný společenský přehled, vysokoškolské vzdělání, nejlépe humanitního zaměření a samozřejmě by měl vyzařovat charisma. Moderátor by měl být sebevědomý, aby pro hosty pořadu představoval určitou autoritu, ale pouze v určité míře. Neměl by být povýšený a bezdůvodně útočný. Zásadními faktory, které by měl splňovat především moderátor zpravodajských a publicistických formátů (např. politické debaty) jsou nestrannost, objektivita a připravenost.

Osobu moderátora lze najít v různých typech pořadů, v zábavných či zpravodajských formátech, v diskusních pořadech a dalších. Přestože se potom forma jejich činnosti může zásadně lišit, všichni musí ovládat určité činnosti a funkce, na které se autorka detailně zaměří v následujících podkapitolách.

3.2.1. Osobnost moderátora

Jeden z faktorů, který ovlivňuje vnímání moderátora je samozřejmě také ve velké míře charisma. Ve středu zájmu bývají většinou dominantní osobnosti, které si svým chováním získávají respekt. Z české televizní scény můžeme uvést například Václava Moravce, Jana Krause nebo Barboru Tachecí. O těchto tvářích se vedou často bouřlivé diskuze. Mají svou skupinu příznivců i odpůrců. My o nich můžeme stoprocentně říci, že jsou natolik výrazní ať svými činy, mluvou či schopnostmi, že přitahují pozornost veřejnosti.

„Míra popularity v určité společenské skupině záleží mimo jiné na tom, jak dalece člověk odpovídá svým zjevem, chováním a jednáním představám a nepsaným pravidlům oné společenské skupiny.“ (Toman, 1981, s.85)

Jiří Toman ve své knize charakterizuje tři vlastnosti, které na to mají zásadní vliv.

- vnější zjev
- vnitřní kvality osobnosti
- schopnosti oceňované ve vztahu k lidem

Fyzický zjev je důležitý, pomyslíme-li především na audiovizuální média. Jak zmiňuje Toman; (Toman, 1981,s.84) fyzický zjev představuje ve vztahu ke druhému pohlaví určitý kapitál, jehož se jednomu dostalo a druhému nikoli. Zároveň dodává, že věci se mohou změnit a nesympaticky může působit hezká žena, která je špatně upravená a naopak. Někteří kritici také namítají, že příliš půvabný vzhled může působit jako rušivý element. Divák se pak více zaměří pouze na fyzickou stránku moderátora a nevěnuje dostatečnou pozornost sdělení, které přináší.

Vnitřní kvality osobnosti nemohou diváci snadno posoudit jen z televizní obrazovky, mohou je pouze předpokládat. To se většinou děje u osob, které mají letité zkušenosti, v médiích působí dlouho a představují pro ostatní autoritu.

Další vlastností, kterou by moderátor neměl opomíjet, je schopnost empatie.

Jedná se o to především v případě pořadů jako talk show, kdy se hovor může týkat citlivých témat. Pochopit pocity druhého člověka se mnohdy považuje jako nutná vlastnost při jednání s lidmi. Larry King zařazuje schopnost chápat pocity druhých do osmi pravidel výtečného řečníka. V této souvislosti zmiňuje Oprah Winfrey, která podle něj dokáže navázat velmi silný kontakt s publikem právě díky tomu, jak zřetelně se vcitíuje do problémů svých televizních hostů. „Přesvědčí je, že ji opravdu zajímá co říkají a dobře rozumí, o čem je řeč“. (King,1996, s . 51)

3.2.2. Verbální Komunikace

Kdo se chce živit veřejným vystupováním, měl by disponovat bezchybnou mluvou. Není tím myšleno pouze vyvarovat se určitým vadám řeči, což by mělo být samozřejmostí, ale především ovládat perfektně techniku mluvení. To zahrnuje správné dýchání, frázování, výslovnost a kladení důrazu slov dle smyslu sdělení. Většina lidí, jejichž mluva se publiku může jevit jako bezchybná, musí své řečnické schopnosti neustále zdokonalovat.

Faktorů, které mohou přispět k vnímání mluvy moderátora, je mnoho. Je nezbytné, aby řečník mluvil srozumitelně. Polykání slov nebo drmolání naruší u posluchače pozornost a není schopen vnímat obsah sdělení. U řečníka lze poznat, zda má za sebou například nějaký stomatologický zákrok, brání totiž v jeho artikulaci.

Z psychologického hlediska divák u řečníka vnímá obsah sdělení jen z části, svou pozornost více zaměřuje na postavení, vzhled, gesta a mimiku. S přihlédnutím pouze na moderátory rozhlasových stanic, se dostává do popředí zásadní měřítko, které z velké části předurčí posluchačův zájem. Je jím barva moderátorova hlasu. Ženy mluví přibližně o oktávu výš než muži, výška hlasu určuje počet kmitů hlasivek za vteřinu.

„Hluboké hlasy mají menší nosnost a průbojnost, naproti tomu hlasy vysoké jsou průbojné a značně nosné, ovšem existuje tady nebezpečí v tom případě, když přejdou do příliš vysoké polohy. Z toho důvodu znějí nepříjemně.“ (Doležal,1988, s.21)

Řečníci se tak musí učit pracovat se svým hlasem a položit ho do příjemně poslouchatelné polohy. Síla hlasu nehraje u televizních a rozhlasových moderátorů už v dnešní době významnou roli. V současnosti je totiž k dispozici technika dostačující k tomu, aby mikrofonem slabší hlas podpořil a silnější hlas naopak zeslabil. Zásadnější problém pro moderátory může představovat hlasová únava. Pokud totiž hovoří každý den několik hodin v kuse, vystavují tak své hlasové orgány velké námaze.

„Mluví li například řečník nebo přednášející plnou hodinu a pohybuje-li se jeho hlas přibližně okolo noty C, tj. 130 kmitů za sekundu, vykonaly by tak hlasivky mluvčího za tu dobu- asi 470 000 kmitů.“ (Hála,1958,65 s.).
V případě ženského hlasu tak musíme číslo zvýšit, ženské hlasivky vynaloží přibližně 600 000 kmitů za hodinu.

Jak už bylo řečeno, moderátor musí se svým hlasem umět pracovat. Je totiž nepřírozené mít po celou dobu své řeči stejný tón hlasu a také stejné zabarvení, jeho mluva se tak stává monotónní a nepřírozenou. Stejně tak musí řečník v delším textu odlišovat zásadní momenty, při kterých se hodí udělat dramatickou odstavku nebo naopak zdůraznit některé pojmy. Tempo řeči ovlivňuje také napětí. Pakliže je moderátor pod stresem, je lepší uklidnit svou řeč a zpomalit. Ve snaze rychle odříkat text by se mohl nejednou přeréknout a navíc podat daný obsah beze smyslu. Vzhledem ke srozumitelnosti sdělení je lepší mluvit krátce a jasně.

3.2.3. Neverbální komunikace

Jak už bylo řečeno divák se, ač nevědomky, tak ve velké míře soustředí na vzhled vystupujícího, na jeho řeč těla i jeho gesta. Moderátor vystupující před kamerou musí mít všechny tyto aspekty pod kontrolou. Gesta totiž zvyšují pozornost u diváků, a řečník by tedy neměl ve studiu stát nehybně a pouze hovořit. Na druhou stranu nesmí být jeho pohyby příliš velkolepé. Tím by mohlo dojít k tomu, že tím přeruší linku divákovi pozornosti, a ten poté bude vnímat pouze obraz, nikoliv obsah sdělení.

„Gesta a pohyby těla mají vliv nejen na posluchače tím, že zdůrazňují sílu a názornost pronášeného slova, ale i na řečníka samotného. Pohyby

uvolňují nervové napětí řečníka, jsou totiž jakýmsi ventilem jeho energie, přenášejí emoce na řečníka a na posluchače.“ (Toman, 1981,s.306)

Na diváka působí samozřejmě i chůze a postoj moderátora. Existují přesné studie konkretizující způsob, jak by měl řečník vkročit na podium nebo v jakém by měl stát rozkročení. Z praxe můžeme zmínit například postoj americké moderátorky Oprah Winfrey. Pokud má ve své show nastolené sociální téma nebo svého hosta konfrontuje ve směru lid versus osobnost, postaví se mnohdy přímo do publika mezi sedící diváky čelem k hostovi. Tím podporuje pocit, že mluví za lid.

3.2.4. Příprava

U jakékoliv formy ať už televizního nebo rozhlasového vysílání je zásadní částí moderátorovy práce moderátora. Ať to zní jakkoliv banálně, moderátor si musí být stoprocentně vědom, co chce „publiku“ sdělit. Nastolené téma je třeba znát z různých úhlů pohledu, historických souvislostí a znát ho jak z kritického tak z pozitivního náhledu.

Činnost moderátora často zahrnuje improvizaci, ta ale může proběhnout jen tehdy, když danou oblast skutečně známe. Díky přípravě může moderátor pak lépe reagovat na nečekané zvraty, které se mohou při vysílání přihodit.

Příprava moderátora samozřejmě souvisí nejen s rešerší vybraných témat, ale také s otázkami, které bude moderátor respondentovi klást. U některých otázek lze předpokládat reakci, odpověď respondenta, lze se tedy na ně dopředu připravit. Naopak během vysílání se k nim přidávají také otázky improvizované, které jsou přímou reakcí na slova hosta, a mohou pak odvést rozhovor úplně jiným směrem, než moderátor původně předpokládal.

V úvodu kapitoly byla zmíněna nutnost mít dostatečné znalosti a neustále je rozvíjet. Například moderátor pořadu s politickou tematikou musí znát souvislosti nejenom současných témat, ale také historických, aby na ně mohl reagovat a pokládat smysluplné dotazy. Moderátor by také neměl zapomínat, že zaujímá roli prostředníka. Měl by tak mít neustále na paměti, že divák nemusí znát veškeré souvislosti a složité pojmy, které se v daných tématech vyskytují.

Řečník by měl umět zprostředkovat sdělení tak, aby mu divák porozuměl a orientoval se v situaci, samozřejmě by se měl vyvarovat úplnému zjednodušování tématu, aby tak nepozměnil znění a „publikum“ tak nemystifikoval. „Mít stále na mysli posluchače a vžívat se do jejich postavení je jedním z nejdůležitějších předpokladů úspěchu řečníka.“ (Toman, 1981, s.267.)

4. Metodika práce

Tato práce je analytického charakteru. Analýza probíhala formou konkrétních pořadů v televizním vysílání moderovaných vybranými osobnostmi.

V první kapitole praktické části autorka představila faktory, které vykazují ženské moderátorky a mužští moderátoři. Rozdělila je na výhody a nevýhody.

Další kapitola popisuje konkrétní ženské osobnosti.

Autorka si na počátku vytyčila některé faktory, které bude sledovat.

- Řečové schopnost (artikulate, tempo řeči, užívané výrazy, důraz na některé pojmy, frázování)
- Gestikulace
- Vedení rozhovoru a přístup k respondentovi
- Celkový vzhled

U moderátorských dvojic autorka hodnotila:

- celkový dojem (spojení moderátorů)
- dominanci
- spolupráci (doplňování druhého atd.)

Tyto faktory nejsou popsány u všech moderátorek. Autorka je zmínila pouze u těch žen, které vykazovaly konkrétní jevy výrazným nebo neobvyklým způsobem.

K analýze moderátorek je připojeno hodnocení Mgr. Jaroslava Kodeše, režiséra dokumentární a dramatické tvorby Českého rozhlasu zabývajícího se také hlasovou výchovou a interpretací v oddělení elévů Českého rozhlasu.

Zmiňovaný hodnotil stejná videa využítá k analýze.

V další části je popsáno aktuální dění v České televizi týkající se výběru osobností do zpravodajské relace. Jelikož nový formát zmíněných Událostí je v době odevzdání této práce ve fázi přípravy, autorka vycházela z informací z tisku a internetových serverů.

5. Moderátorka / Moderátor

Každý člověk, který funkci moderátora vykonává, se charakterizuje jinými znaky. Má jinou dikci, používá jiná gesta a to, co ho zejména činí odlišným je již výše zmiňované charisma. Je zřejmé, že moderátorky a moderátory nelze zobecnit. Přesto se autorka v následujících bodech pokusí popsat jevy, které mohou být pro dané pohlaví výhodou či nevýhodou při moderování.

Moderátorka

Výhody:

- atraktivní vzhled
- bojovnost
- charisma
- empatie

Nevýhody:

- výřečnost
- povrchnost
- útočnost
- velká gesta

Moderátor

Výhody:

- elegance
- důvěryhodnost
- charisma
- věk

Nevýhody:

- arogance
- nesrozumitelnost
- neústupnost
- chladné vystupování

Výhodou moderátorek ale zároveň dalším z požadavků na ně kladených, je atraktivní vzhled. Zatímco u moderátora se hodnotí charisma a to, jakým způsobem působí, moderátorky často doplňují estetickou složku ve vysílání.

U mužů se tolik jako u žen nekladou nároky na věk. Starší věk může pro moderátora znamenat výhodu.

Jeho projev je důvěryhodnější, protože vyvolává dojem, že za sebou má již letité zkušenosti. Ženy v pokročilejším věku ale ztrácejí před televizní obrazovkou na atraktivitě.

Ženy obecně mají větší schopnost empatie, u mužů vzniká nebezpečí, že budou působit chladně a nezaujatě. V některých pořadech je přitom schopnost vcítit se do druhého přímo žádoucí.

Je nutné zmínit, že výše popsané vlastnosti nejsou pro dané pohlaví pravidlem. Stejně tak, jako může moderátorka působit arogantně, jiný moderátor může mít problémy s výřečností. Jsou to pouze znaky, které jsou častěji viditelné u toho konkrétního pohlaví.

6. České Moderátorky

Žen, které se denně objevují na televizních obrazovkách nebo u rozhlasových mikrofonů je mnoho. Ovšem jen některé z nich v sobě mají punc výraznosti. Ať už svým projevem, vzhledem nebo vystupováním se zapíší do divákovy mysli. Tato práce některé z nich popisuje.

6.1. Tereza Pergnerová

Krátce po začátku vysílání televize Nova, se v roce 1994 v jejím programovém složení objevil také pořad Eso. Jednalo se o televizní hitparádu, v níž prostřednictvím diváckého hlasování soutěžilo 11 klipů o nejlepší umístění. Eso se zapsalo do paměti tehdejší generace především osobností, která pořadem provázela – Terezou Pergnerovou. Dcera slavného skladatele Eduarda Pergnera se proslavila svým pozdravem Čágo belo šílenci, jak nazývala diváky Esa. Oblékala se, ač pro svou dobu typicky, tak nestandardně pro televizní obrazovky. Nejenom pro svá vytahaná trika, volné kalhoty, pokrývky hlavy a náušnice v obličejí se stala vzorem pro spousty mladých lidí. Její vystupování před kamerou bylo ve srovnání s jinými tehdejšími moderátory považováno za výstřední.

Pro projev Terezy Pergnerové jsou charakteristická její výrazná gesta a prudké pohyby na kameru. Její řeč má velmi svižné tempo, přesto nelze říci, že by její rychlá mluva postrádala dostatečnou artikulaci. Respondentům při rozhovorech klade přímé otevřené otázky. Některá její vystoupení v Esu, mohou působit nahodile, přesto je patrné, že za nimi stojí příprava a profesionalita.

Proč bylo Eso ve své době tak úspěšné, by se dalo svést i na absenci hudebních pořadů nebo vůbec pořadů pro mladé. Jistěže takové formáty by se našly, málokteré se však skutečně strefily do vkusu tehdejší cílové skupiny. Fakt, který zvyšoval oblibu Pergnerové u mladých lidí je, že se jim svým chováním přibližovala. Diváci Esa se tak mohli přímo ztotožnit z jeho hlavní představitelkou.

Obrázek 1: **Tereza Pergnerová**

Zdroj: Bontonfilm a archiv firem.

Mediální úspěch Terezy Pergnerové ale v dalších letech zastínil její osobní život. Závislost na heroinu a s tím spojeny další aféry jako erotické fotografie, četná zatčení za držení drog nebo její nečekané těhotenství, se objevovaly pravidelně nejen na titulních stranách bulvárních novin. Hudební pořad *Eso* v televizi Nova ale nadále pokračoval i bez její přítomnosti. Během pár let se v něm vystřídaly moderátorské tváře jako Vítěk Havliš, skupina Lunatic, dívčí skupina Zoombie, tanečník Yemi AD, Rebeka v podání Gabriely Partyšové a další. Svou oblíbenost začalo získávat opět od roku 2003, kdy se ho moderátorsky ujal už v té době poměrně známý moderátor stanice Evropa 2 Leoš Mareš. Dá se říci, že pořad ve svém zpracování posunul trochu jiným směrem. Z původního formátu se stal pořad ve stylu talk show, kterou narozdíl od předchozích dílů sledovali i příslušníci starší generace. Otázkou zůstává, zda právě to bylo účelem.

Leoš Mareš moderoval *Eso* po dobu šesti let. Pokud se ale zeptáte dnes mnohých mladých lidí, co mají spojené s pořadem *Eso*, většina z nich vyřkne jméno Terezy Pergnerové. Moderátorka se na televizní obrazovky zpět vrátila v roce 2005 s reality show *Vyvolení*. Pořad přitahoval pozornost už kvůli jejímu comebacku, po úspěšné léčbě ze závislosti na drogách. Její kariéra tak neskončila. Pergnerová od té doby moderovala několik slavnostních večerů, objevuje se v epizodních rolích v televizních seriálech.

Její síla současného postavení, ale s kariérou v 90. letech nelze srovnávat. Nelze říci, zda někdo navázal linku spojenou s jejím moderováním. V jejích řadách se vydalo několik moderátorek hudebních pořadů jako Kateřina Kristelová nebo Michaela Maurerová, žádná z nich ale nedocílila takové pozornosti jako Tereza Pergnerová.

Hodnocení Jaroslava Kodeše:

Moderace ESA 1995 :

Mluvní projev: živý, spontánní, „diblík“, velmi rychlá mluva, užívá obecné češtiny, v mluvě nadměrně plevelných slovíček „jako, jakoby“ a zájmen „ten, tenhle, takový“ apod. Občas špatné logické důrazy.

Dikce: velmi dobrá, občas v tempu zadrmlí.

Vyvolení, Prima (2005) :

Dramatický projev, přehnaně dramatizující frázování – logické důrazy téměř na každé druhé slovo. Pomalejší tempo než při moderaci Esa.

6.2. Michaela Jílková

Další výraznou moderátorskou tvář televizní stanice Nova byla Michaela Jílková. Vystudovaná herečka původně působila v Československém rozhlasu a poté v České televizi. Svého času uváděla také televizní pořady Duel, Aréna a občasně zaskakovala v pořadu Sedmička. Její tvář ale proslavil pořad Kotel. Jednalo se o snahu interpelace občanům směrem k vybraným politikům. Interiéry pořadu byly vystavené ve stylu římského kolosea. Politik tedy stál úplně dole před celou arénou rozčilených obyvatel, kteří mu mohli klást otázky nebo sdělit své názory a komentáře. Během celého vysílání se publikum chovalo spontánně; mohlo pískat, tleskat, skandovat podle toho, zda se jim daný obsah líbil. Pokud se jejich reakce nehodila nebo by přehlušila dotaz či odpověď, Michaela Jílková je korigovala.

Celá atmosféra působila agresivně. Jílková ještě před vstupem politika do ringu doslova „hecovala“ přítomné. Ukázkou je například vysílání Kotle z roku 1998, kdy jejím hostem byl předseda a zároveň zakladatel strany Republikáni, Miroslava Sládka.

„Vážení diváci je tady Kotel. Pořad, kdy se ke slovu konečně dostáváte vy. Vy, kteří se nebojíte položit otázku veřejně! Vy, kteří se nestydíte za svůj názor! Vy, kteří nekritizujete jen někde za rohem, ale kteří řeknete svou kritiku přímo do očí. A já vám k tomu gratuluji! Dobrý večer!“

(<http://www.youtube.com/watch?v=qRlh53r6drU&feature=relmfu>)

OBRÁZEK Č.2: MICHAELA JÍLKOVÁ

Zdroj: Václav Pancer, MF Dnes

V úvodu pořadu je Jílková zahalená kouřem, což vyvolává dramatický dojem. S výraznou gestikulací se obrací do kola ke všem přítomným divákům. U hosta stojí vždy ve velké blízkosti, což ho znejistí. Výhodou Jílkové je rozhodně její důrazný hluboký hlas a přísná vizáž. Lze říci, že v pořadu Kotel mohla využít své herecké zkušenosti.

Kotel byl umístěn do hlavního vysílacího času a jeho působení trvalo sedm let. V roce 2005 ho televize Nova bez uvedení důvodu zrušila a pro Michaelu Jílkovou to znamenalo odchod z nejsledovanější televize. Poté externě působila v deníku MF Dnes, kde připravovala rozhovory Z očí do očí. Jednalo se o interviu s politikem, které vycházelo jednou týdně.

Mladá Fronta dopředu avizovala, že půjde o ostré konfrontační rozhovory. Přísná image Michaely Jílkové měla záměr podpořit. Spousta kritiků ale namítala, že to je jediný faktor, který rozhovory přináší.

„Je jisté, že rozhovory vedené Jílkovou nebudou nudné a budou se i hojně číst. Ostatně MF Dnes pro ni nejspíše vytvořila rubriku „Z očí do očí“ právě z tohoto důvodu. Kritická slova autora těchto řádek se tedy nikterak netýkají redakčního záměru MF Dnes. Ten je z hlediska možného zvýšení nákladu legitimní. Je v podstatě stejný, jako byl záměr TV Nova, dokud se prodával Kotel. Kritika se týká především toho, že by tištěná obdoba Kotle neměla být vydávána za „věcný“ rozhovor. Podobá se to tvrzení TV Nova, že Kotel je seriózní diskusní pořad. Nová rubrika Jílkové je součástí určitého trendu v českých médiích. Je srovnatelná například s rozhovory Renaty Kalenské v Lidových novinách. I tam jde v první řadě o vytvoření nějaké kontroverze, „ostroty“ argumentů a o profilaci autorky. Věcná analýza problémů je druhotná“ (Pehe, 2006)

V roce 2008 se Jílková opětovně vrátila na televizní obrazovky. Komerční stanici ale vyměnila za veřejnoprávní Českou televizi. Stala se moderátorkou pořadu Máte Slovo, který má určité podobnosti s již zmiňovaným pořadem Kotel. Každý týden se věnuje jiné problematice. K diskusi se v něm sejdou zástupci představitelů státu a úředníků, dále odborníci na daná témata a také zástupci veřejnosti z různých sociálních a profesních oblastí. V rámci diskuze odpovídají na dotazy a reakce diváků prostřednictvím jejich telefonátů.

Co se týče moderování Michaely Jílkové v pořadu České televize, novinářka opět při řeči používá svou známou dikci a klade důraz na každé pronesené slovo. Ve své řeči užívá spíše příklady než odborné výrazy. Pokud jí není dostatečně zodpovězena otázka, pokládá ji znovu. Přestože se najdou určité společné znaky s pořadem v televizi Nova, jedná se o komornější debatu, kde jsou velká gesta Jílkové občas nemístná. I když každý moderátor má pro sebe charakteristický styl, je potřeba si uvědomit změnu cílové skupiny, změnu uspořádání media a samotného pořadu a přizpůsobit tomu své jednání. Výrazným znakem, který Jílkovou provází je také její vzhled.

Moderátorka dbá na svůj osobitý styl a často experimentuje s různě výstředním oblečením. Její ošacení by mohlo někdy působit nepatřičně vyzývavě vzhledem k formátu diskusního pořadu.

Hodnocení Jaroslava Kodeše:

Moderace Kotel

Mluvní projev: agresivní, charakteristický nazál, užívá spisovné češtiny, rychlost mluvy přizpůsobená agresivnímu stylu tj. vyřazení každého slova. Nebojí se humoru. Vstupuje do intimní sféry člověka.

Dikce: výborná

6.3. Barbora Tachecí

Podobnou profesionální dráhu, co se týče přechodů z veřejnoprávního média do komerčního nebo naopak, má také Barbora Tachecí. Vystudovaná ekonomka se svou novinářskou kariérou začínala roku 1986 v Československém rozhlase, kde se věnovala ekonomice. Zpočátku se na stejnou oblast zaměřovala i v České televizi. Od roku 1998 se na nějaký čas ztratila z mediálního pole, kam zpět zavítala až jako programová ředitelka radia Frekvence 1. V této funkci se výrazně zasloužila o vzestup poslechovosti stanice, naopak jí ale byla vyčítána bulvarizace programu.

Častou kritiku sklízela především za angažování „celebrit“ a jejich upřednostňování před renomovanými novináři a profesionály. Do jeho složení přivedla například oblíbený, ale kritizovaný pořad Sexy život, provázený herečkou Jitkou Asterovou, dále křížový výslech Luboše Xavera Veselého. Prostor dala také výše zmiňované Tereze Pergnerové. Přestože byla Tachecí za své vedení Frekvence 1 často podrobována kritice, je nutné zmínit, že všechny pořady zůstaly v programu stanice ještě několik let po jejím odchodu z funkce programové ředitelky. Z komerční stanice vedla profesní cesta Barbory Tachecí zpět do média veřejné služby.

V roce 2007 ji tehdejší generální ředitel Českého rozhlasu Václav Kasík jmenoval do funkce ředitelky zpravodajské stanice Radiožurnálu. Tam setrvala pouhé tři měsíce, její působení provázely negativní reakce. Potýkala se s podobnou, avšak rozsáhlejší kritikou. Tachecí si kladla za cíl zmodernizovat podobu Radiožurnálu a zvýšit stanici čísla poslechovosti. K tamnímu mikrofonu přivedla známé osobnosti jako Lucii Výbornou, Halinu Pawlovskou nebo Milana Bílka. Proti změnám přicházela silná odezva. Nová ředitelka byla kritizována kvůli snaze o komercionalizaci stanice. Proti jejímu řízení vznikla petice a Tachecí byla ze svého postu odvolána.

OBRÁZEK Č.3: BARBORA TACHECÍ

Zdroj: František Vlček, Lidové noviny

Po deseti letech se opět vrátila k původnímu moderátorskému povolání. Na tehdejší komerční stanici Z1 uváděla pořad Interview B. T. Ve stejném duchu pak v roce 2009 navázala v pořadu Fakta Barbory Tachecí v televizi Prima.

Jedná se o zhruba dvacetiminutové vysílání, kde Tachecí zpovídala osobnost, jak už politického, kulturního nebo veřejného života. Moderátorka se v něm vrátila ke svému charakteristickému projevu. Spočívá ve velmi ostrém vystupování, kdy klade přímé otázky a dožaduje se přímé odpovědi.

Respondentovi často nedává prostor k zamyšlení. Technikou znovu opakování otázky se tak snaží přimět zpovídaného, aby se soustředil na kladený dotaz a neuhýbal tématu.

Jev, který bývá u Barbory Tachecí často zdůrazňován, je její vada řeči. Moderátorka má už tak agresivní projev a její výrazné sykavky ho ještě upevňují.

Hodnocení Jaroslava Kodeše:

Pořad Z1, Interview B.T.

Mluvní projev: nepříjemně sebevědomý, někdy velmi odtažitý (užívá gesta složených rukou na hrudníku „jsem připravena čelit celému světu“, nepříjemné pohledy na partnera shora dolů), směrem k politikům velmi agresivní, ironizující, z nepolitické sféry v agresivitě umírněný, když poskytuje rozhovor, používá občas místo odpovědi útočné otázky, tempo řeči střední, užívá spisovné češtiny

Dikce: dobrá, velmi nepříjemně působí logopedická vada sykavek (při „c“ a „č“ odhaluje řezáky, což podporuje agresivitu)

6.4. Nora Fridrichová

Nora Fridrichová se do povědomí veřejnosti dostala především v roce 2005 díky pořadu České televize 168 hodin. Přestože v celostátních médiích pracuje od roku 1998, její tvář se na obrazovce příliš neobjevovala.

Fridrichová vystudovala Žurnalistiku na Karlově univerzitě. Magisterský titul získala v Anglii na London University v oboru lidských práv. Tam také působila jako stážistka Amnesty International. Svou kariéru započala v televizi Nova, kde působila v zahraniční redakci. O dva roky později přešla do České televize, nejprve do publicistického pořadu Fakta, a poté do zpravodajské redakce.

Zviditelnila se především sérií reportáží o podvodech v pražské taxi službě a také o bezpečnostních opatřeních na pražském ruzyňském letišti po teroristických útocích 11. září 2011. Po návratu z Anglie se v České televizi stala parlamentní zpravodajkou. V Českém rozhlasu připravovala pořad Bona Dea. Magazín týkající se problematiky gayů a lesbiček byl ukončen v roce 2006. Nora Fridrichová ve své rozhlasové práci pokračuje i nadále. Jednou týdně moderuje publicistický pořad Nad věci.

V České televizi moderovala přímé přenosy volby prezidenta či komunálních a senátních voleb nebo také Srpnovou noc. Jednalo se o desetihodinový živý pořad věnovaný k 40. výročí invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa, který moderovala společně s Michalem Prokopem.

V roce 2010 získala Cenu Karla Havlíčka Borovského Novinářská křepelka (ocenění pro novináře do 33 let spojené se symbolickou odměnou ve výši 3333,-). Asi nejvýraznější je v současné době její působnost v již zmiňovaném pravidelném nedělním pořadu 168 hodin. Publicistický formát přináší zhruba pět reportáží z aktuálního dění. Její komentáře bývají často ironické především v souvislosti s videi, kde jsou politici zachyceni v humorných situacích.

Už jako reportérka měla Nora Fridrichová ostrý projev, kladla přímé otázky a nenechala se odbýt negativním přístupem respondentů. V pořadu Evropa a Já: Nora Fridrichová, vysílaném v České televizi, přiznává, že si na ní mnohdy politici stěžovali. Sama říká, že se novinářinu učila především po vzoru britských kolegů, kteří politiky ve své zemi nikdy nešetří a ptají se na cokoli, co je relevantní. (<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10319537478-evropa-a-ja/video/>)

OBRÁZEK Č.4: NORA FRIDRICOVÁ

Zdroj: Reprofoto ČT 1

Hodnocení Jaroslava Kodeše:

Pořad Nad věcí

Mluvní projev: kultivovaný, živý, příjemný hlas, klidná mluva, rozhovor veden s vtipem, užívá spisovné češtiny, občas když mluví spatra tak sklouzne do obecné češtiny.

Dikce: velmi dobrá, občas “zpívané“ krátké samohlásky na konci slov v místě kde člení větu, logopedická vada ostré sykavky (s, c,), ale nepůsobí zásadně nepříjemně.

6.5. Lucie Výborná

Lucie Výborná je mezi všemi jmenovanými jako jediná především rozhlasovou moderátorkou. Za svou dosavadní mediální kariéru vyzkoušela několik pozic. Vystudovala Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy se zaměřením na televizní publicistiku. V předchozích letech vystřídala několik mediálních formátů od komerčních stanic až po média veřejné služby. Začínala na radiu Bonton. V letech 1994 až 2000 působila jako moderátorka pořadu Snídaně s Novou. V České televizi provázela pořadem „Když se řekne profese“. Jednalo se o seriál, ve kterém si lidé různých povolání na den vyměnili svá zaměstnání. Dále moderovala Českého dobrodruha, týdeník o adrenalinových sportech. Po dobu devíti let moderovala na stanici Frekvence 1 pořad Osobnosti, Kočkovaná, Kavárna u Lucie a Na titulní straně, kde jí po jejím odchodu vystřídala Ladka Něrgešová.

Od roku 2001 po Halině Pawlovské nastoupila do vedení týdeníku Story. V té době začala moderovat pořad Extra na televizi Prima. Jednalo se o magazín s bulvárně laděnými reportážemi, kterým se komerční televize inspirovala po vzoru německého pořadu vysílaném na stanici RTL.

Od roku 2006 začala její profesní dráha v Českém rozhlase. Nejprve působila přes rok na stanici Čro 2 – Praha. Poté co se v roce 2007 stala již zmiňovaná Barbora Tachecí ředitelkou zpravodajské stanice Radiožurnál, nabídla Výborné moderování v dopoledním čase. To byla také jedna z mnoha výtek, se kterými se Tachecí potýkala. Výborná byla mnohými považována za hlas komerční stanice, přestože se v této věci často opomíjelo její více než dvouletá působení na další stanici Čro 2 - Praha.

Výborná při svém přednesu nevykazuje žádné výrazné jevy. Má příjemný hlas, na své hosty je vždy připravená. Nebojí se ptát na přímější otázky, pokaždé je u toho ale velice vstřícná.

OBRÁZEK Č.5: LUCIE VÝBORNÁ

Zdroj: Tv Prima

Hodnocení Jaroslava Kodeše:

Dopolední Radiožurnál.

Mluvní projev: kultivovaný, živý, ale zároveň pohodový, sympatický, vstřícný, příjemný hlas, rozhovor veden s vtipem, užívá spisovné češtiny

Dikce: velmi dobrá, lehká logopedická vada ostřejší sykavky (s, c), nepůsobí nepříjemně.

7. Moderátorské dvojice

Moderátorské dvojice mají na české scéně svou tradici. Už na divadelních jevištích se v minulosti objevovali dvojice komiků. Následující kapitola popisuje jevy, které by dvojice měly splňovat a dále, jaké moderátorské dvojice se v českých médiích objevují.

7.1. Moderátorské dvojice v zábavném formátu

Dvojici nelze jen tak poskládat dohromady, mezi oběma účastníky musí vznikat jakási harmonie. Každý by měl v páru splňovat svou vlastní roli. Ani jeden z účastníků by tomu druhému neměl skákat do řeči nebo nějakým způsobem jeho projev potlačovat.

Nelze říci, že pokud je dvojice nesourodá a sám divák cítí, že pár nefunguje, je to vždy chybou některého z moderátorů. Může se stát, že si osobnosti ve společném vystupování nesesdnou. Jejich moderace pak nepůsobí celistvě.

Z historie lze připomenout ty nejvýraznější dvojice. Legendární je souznění Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Dvojice, která se setkala už při studiích na gymnáziu a později spolu založila pražské Osvobozené divadlo, nebyla dodnes nikým překonána. Dalším příkladem ideální spolupráce je dvojice Miroslav Šimek a Jiří Grossmann. Zajímavá je změna, která nastala po smrti Jiřího Grossmana. K Šimkovi se přidal Petr Nárožný a Luděk Sobota. Nárožný většinou zastával postavu neurotika, Sobota „prostáčka“ a Šimek měl roli chytrého a rozumného člověka.

Miroslav Šimek se později spojil do dvojice se Zuzanou Bubílkovou. Společně působili v zábavných pořadech, kde komentovali současnou politickou situaci (např: Z politiky netančím). Šimek zastával roli ironického glosátora a Zuzana Bubílková přispívala svými nechápavými dotazy a

komentáři. Lze říci, že Šimek si z její prostoduchosti utahoval, opravoval ji a poučoval.

Výše popsaný model splňovala také dvojice Jiřina Bohdalová a Vladimír Dvořák v Televarieté. Zábavný pořad vysílaný nejprve v Československé televizi trval s přestávkami od roku 1971 až do 1998. Televarieté skončilo odvysíláním 74. dílu, který Vladimír Dvořák odmoderoval už ve velmi špatném zdravotním stavu, a o rok později zemřel.

Se vznikem komerčních medií se zvětšil také prostor pro různé moderátorské dvojice tvořené mužem a ženou. Příkladem může být Slávek Boura a Markéta Majerová. V televizi Nova tento zároveň později také pár začínal ve Snídani s Novou, dále provázeli televizní seznamkou Rande. Poté následoval pořad Dobré bydlo a Vabank. Slávek Boura ve dvojici s Majerovou působil spíše v roli roztržitého komika a jeho partnerka fungovala jako faktor, který Bourovo „šaskování“ usměrňoval. Stejný vzor se využívá poměrně často. Jeden z dvojice přebírá postavu komika a druhý se snaží být seriózní. Do podobného modelu zapadá i spolupráce sourozenců Gondíkových. Adéla a Dalibor Gondíkovi jsou vystudovaní herci a oba jsou členové několika divadelních souborů.

Jako moderátorská dvojice začínali na Evropě 2. Mladší Adéla na stanici zprvu působila jako moderátorka zpráv a Dalibor jako moderátor zábavných pořadů. Po odchodu dvojice Roman Ondráček – Miloš Pokorný rozhodlo vedení stanice, že Gondík by měl moderovat ve dvojici. Tak vznikl ranní pořad Gondík's family. V roce 1997 se jejich kariéra naplno rozjela při přestupu do televize Nova. Jako většina moderátorů začínaly sourozenci ve Snídani s Novou. Poté přišel estrádní pořad Go go šou, který se vysílal v hlavním vysílacím čase. Gondíkovi celý večer provázeli zábavnými scénami, doprovázenými známými hosty. V současnosti se na televizní obrazovce objevují jednou týdně s pořadem Rady ptáka Loskutáka. S nápadem formátu pro kutily přišli sourozenci sami. V roce 2001 totiž v České televizi končil pořad Receptář s Přemkem Podlahou. Gondíkovi využili jeho velké obliby k vytvoření vlastního kutilského pořadu.

Narozdíl od Přemka Podlahy jsou v této oblasti oba sourozenci laiky a tento fakt nechávají vyznít i pro televizní diváky. V rámci moderování se oba sourozenci popichují a jeden poučuje druhého.

Obě dvojice jmenované na předchozích řádcích moderovali pořady zábavného formátu. Většinou se ale jednalo o předem předtočený pořad, nezařazený do hlavního vysílacího času. Jak už bylo v této práci řečeno dříve, výsadou moderování je také schopnost improvizace. Příkladem může být slavnostní večer, předávání cen nebo událost sledovaná velkým počtem diváků. I takových typů pořadů se ujmají moderátorské dvojice. Vhodným příkladem je Marek Eben a Tereza Kostková v soutěži Stardance, aneb když hvězdy tančí. Jedná se o pořad České televize strukturovaný po vzoru Anglické soutěže, ve které soutěží taneční páry, složené ze známé tváře a profesionálního tanečníka, o titul král parketu. Kvůli velké oblibě zprodukovala Česká televize už čtyři řady. Téměř celá podoba soutěže je totožná s britským vzorem, tedy i moderátorská dvojice tvořená mužem a ženou. Tím, že si Česká televize zvolila právě osobnost Marka Ebena, předurčila atmosféru celé soutěže. Moderátor je známý pro svůj distingovaný trefný humor. Eben je nejen skvělým improvizátorem, zároveň za jeho moderování stojí velká příprava, která byla právě u Stardance velice patrná. Stejně tak je to i u jeho pořadu Na plovárně... Tereza Kostková se v době První řady Stardance už pravidelně objevovala na televizní obrazovce v seriálech nebo televizních inscenacích. Pro diváka tedy představovala poměrně známou tvář.

Spojení této dvojice lze považovat za velice zdařilé, přestože mezi oběma je spousta protikladných faktorů. Eben je téměř o jednu generaci starší. Zatímco vyzařuje klid a vyrovnanost, Kostková srší energií. Eben mluví stále v jedné hlasové rovině. V projevu Kostkové naopak často převažují emoce. Svým vzhledem i krásnými šaty splňuje také estetickou složku dvojice. Právě díky tomu zřejmě oba dva společně působí harmonicky.

Další příklad svědčí, že i dva kvalitní moderátoři nemusí vždy nutně vytvořit dobrý moderátorský pár. Důkazem toho je talentová soutěž Česko-Slovensko hledá Superstar. Do první řady byli za moderátory vybráni Leoš

Mareš a Adéla Banášová. Volba byla logickým vyústěním spojení českého se slovenským pořadem. Oba dva totiž už soutěží provázeli, každý s jiným partnerem. Oba dva jsou také považováni za špičky ve svém oboru.

Banášová i Mareš ve svých původních moderátorských párech tvoří dominantní složku, jejich sjednocení proto působilo rozpačitě. Oba dva moderátoři jsou zvyklí vést pořad dle svého tempa, které sami udávají. V soutěži se tak často stávalo, že si skákali do řeči a jejich snaha prosadit se mohla na diváka působit zmateně.

Pokud lze hodnotit, kdo z těchto dvou své místo vybojoval, jednoznačným vítězem se stala Adéla Banášová. Její humor je totiž sofistikovanější a její styl moderování se více přibližuje mezinárodním vzorům. Leoš Mareš tak vedle ní občas působil rozpačitě ve snaze učinit vtip za každou cenu. Nejlépe placenému českému moderátorovi byla také vyčítána nedostatečná empatie k soutěžícím, kterou na rozdíl od něj Banášová disponovala. „Kdy ovšem Leoš oproti Adéle těžce selhává, jsou chvíle, kdy je soutěžící podroben ostré kritice poroty a od moderátorů je nutno projevit empatii. Z těch chvil přímo číší Leošova bezradnost. Snaží se, dělá smutný obličej, naoko peskuje porotu, drží soutěžícího kolem ramen, ale působí to nevěrohodně a trochu teatrálně.“ (Hlavička, idnes.cz., 2009)

Banášová si jako jedna z mála vybuodovala ve slovenských médiích pozici schopné moderátorky. Ve dvojici s Martinem Rauschem moderovali několik soutěžních pořadů a dalších událostí. Netradiční je již zmiňovaný fakt táhnoucím elementem dvojice je Banášová a Rausch zvaný Pycó ji obstojně sekunduje. Banášová má v současné době svou vlastní talk show s názvem Adela show. Je nutné zmínit, že moderátorka podobného zábavného založení v českých médiích chybí nebo nedosahuje takových kvalit. V dalších řadách talentové soutěže se po Marešově boku objevila slovenská zpěvačka Tina, která Marešovi umožnila vrátit se opět do vedoucí pozice.

7.2. Moderátorské dvojice ve zpravodajství

Moderátorské dvojice se objevují i v zpravodajských a publicistických pořadech. V tomto případě není myšleno uvádění zpráv, které se lze zřídka považovat za moderování. Ve složení muž a žena můžeme moderátory vidat denně na stanici České televize ČT24 v pořadu Studio 6.

Jeho náplní jsou očekávané události, přehled denního tisku, novinky ze světa i z domova, které probírají moderátoři se svými hosty ať už živě nebo ve studiu nebo v telefonickém spojení. Studiem 6 provázejí tři moderátorské dvojice, které se střídají – Jolka Krásná s Jiřím Václavkem, Barbora Kroužková s Františkem Lutonským a Daniela Písařovicová s Davidem Borkem.

Daniela Písařovicová je ze všech jmenovaných moderátorek Studia 6 nejmladší, což odpovídá také jejímu projevu. Z dvojice je ale jednoznačně dominantní David Borek. Možná to ovlivňuje také přednes obou moderátorů a tempo jejich řeči. Zatímco Borek se dotazuje energicky, dává důraz na určitá slova a zvyšuje nebo snižuje hlas, Písařovicová bohužel často zní monotónně a bez emocí.

Jolka Krásná kromě Studia 6 provází také pořadem české televize Film 2012, magazín o filmovém světě a novinkách v něm. Pro stanici Českého rozhlasu Radiožurnál připravovala podobný typ magazínu Filmžurnál. Společně s Jiřím Václavíkem tvoří vyrovnaný pár. Nelze říci, že by někdo z nich byl více dominantní nebo toho druhého utlačoval.

Poslední ze tří moderátorek, Barbora Kroužková, je profesně zřejmě nejzkušenější. Začínala jako redaktorka na Radiožurnálu, ve stejné pozici pokračovala poté i na Frekvenci 1 a v televizi Prima. Poté se opětovně vrátila do Českého rozhlasu, kde působila jako moderátorka, a s tím už podruhé přešla do České televize. Kromě Studia 6 se moderuje také pořady Vedlejší efekty, Před polednem a Před půlnocí.

Projev Barbory Kroužkové je velice specifický. Tvoří převážně dominantní faktor ve spojení s kolegou Františkem Lutonským. Kroužková

totiž hovoří o dost více, není to ale tím, že by dostávala více prostoru. Jde spíše o neschopnost moderátorky vytvořit stručnou a jednoznačnou otázku ve vztahu k respondentovi. Bohužel má při každé možnosti dlouhé komentáře tvořené nekonečnými souvětími.

Dost často tak může dojít k tomu, že se nejen divák, ale i zpovídaný v dotazu ztratí. Její kolega Lutonský je naopak stručný a trefný. Přílišná „upovídánost“ Kroužkové bohužel budí dojem, že právě ona je tahounem této dvojice.

8. Ženy v Událostech

Jak už bylo zmíněno, Česká televize v současné době prochází programovou změnou. Jedním z nejočekávanějších a nejdiskutovanějších témat je nová podoba Událostí včetně výběru nových moderátorů. Je nutné zmínit, že pozici „zprávaře“ nelze považovat za moderátora. Jeho činnost vyžaduje spoustu podobných aspektů, jde ale především o čtení zpráv než improvizované moderování nějakého pořadu. Tato kapitola popíše slet událostí v nově chystané zpravodajské relaci.

1. 10. 2011 nastoupil Petr Dvořák do funkce generálního ředitele České televize. V minulých letech působil na stejném postu v konkurenční televizi Nova. Je proto zřejmé, že s sebou „přivedl“ některé pracovníky z jiných stanic. Několik dní od jeho nástupu tak oznámil příchod Zdeňka Šámala do funkce ředitele zpravodajství České televize. Místo příchodu by se více hodilo říci slovo návrat. Šámal totiž v televizi veřejné služby začínal. Z pozice redaktora, moderátora, zahraničního zpravodaje se stal šéfredaktorem zpravodajství a poté Českou televizi opustil. O tři roky později se ale opětovně vrátil, tentokrát do funkce ředitele zpravodajství, kde stál u zrodu zpravodajského kanálu Čt 24. I z tohoto postu v roce 2007 odešel. Před nabídkou Petra Dvořáka pracoval jako poradce a programový ředitel v nově vznikající regionální Televizi Metropol. Společně s novým šéfem zpravodajství Petrem Mrzenou začali v České televizi pracovat na změnách Událostí.

„Všechno tento kvas ve veřejnoprávním televizním podhoubí má směřovat k jednomu cíli. K novým Událostem, které ČT plánuje rozjet 1. dubna Petr Dvořák již ve svém kandidátském projevu při volbě ředitele prohlásil, že kromě zvýšení sledovanosti chce hlavní zpravodajské relaci především vrátit prestiž.“ (Zázvorka, Instinkt, 2012)

Kromě delší stopáže (50 minut) se obměna týká, jak grafického, tak personálního podání. Zatímco v předchozích letech byli diváci zvyklí na dvojici moderátorů ve složení žena a muž, nyní bude zpravodajským přehledem provázet pouze jeden člověk.

Česká televize tak přechází na model užívaný v zahraničních zpravodajských kanálech. Jak řekl Šámal v rozhovoru pro internetový server Mediář; při konstrukci nového pojetí vychází z analýz vysílání jak BBC, CNN, Al-džazíry, tak mnoha dalších. (Mediar.cz, 2012) S novým formátem byl vyhlášen i výběr moderátorů. Vznikaly spekulace o tom, zda bude chtít Šámal vyměnit všechny dosavadní tváře zpravodajství a nahradit je novými. V médiích se pravidelně objevovala jména osobností, které procházely výběrovým řízením.

Překvapení přineslo například jméno Olgy Lounové, která absolvovala konkurs do sportovní relace Branky, body, vteřiny. Její účast vyvolala otázku, kdo by měl být onen člověk, který bude diváky denně informovat o aktuálním dění. Lounová je známá například ze seriálu Vyprávěj nebo Ošklivka Katka. Kromě herectví se věnuje také zpěvu a její duet s tehdejším přítelem zpěvákem Xindlem X nazvaný Láska v housce se stal nevídaným hitem.

Otázkou zůstává, zda by mohla předešlá úspěšná kariéra Lounové jejímu postu v České televizi uškodit nebo spíše napomoci. Na kolik je divák veřejnoprávní televize schopen přijímat zpravodajské sdělení od někoho, koho zná byť z jiného formátu, tak v odlišné třeba komediální rovině.

Slovo veřejnoprávní je v této situaci třeba zdůraznit. V komerční televizi totiž už taková situace nejednou nastala. Příkladem je moderátorka zpráv Michaela Ochotská, kterou diváci předtím znali z vedlejší role seriálu Pojišťovna štěstí. Soukromá televize se ale drží jiných pravidel, jak při výběru moderátorů, zpráv i dalších okolností. Rozdíl při výběru je evidentní nejen při pouhém srovnání současných osobností zpravodajské relace v televizi Nova a na ČT1. Olga Lounová konkursem ale neprošla. Šámal sdělil mediáři, že důvodem byl nedostatek zkušeností. Spolu s ní hodnotil i výkon další adeptky Jany Doležalové: „Obě dvě se maximálně snažily, přistoupily k tomu bez despektu, odpovědně, seriózně, zasluhují ocenění, ale na moderování hlavní sportovní zpravodajské relace to nebylo. Kdyby strávily rok ve zpravodajském provozu a byly tzv. vymoderované, měly by daleko větší šanci.“ (Aust, Mediar.cz, 2012)

V té době ještě nikoho nenapadlo, že se otázka osobností televizního zpravodajství ve stejném duchu vrátí. Česká televize poté oznámila novou čtveřici moderátorů. Tvoří ji dvě známé tváře, které Událostmi provázejí již několik let – Jolana Voldánová a Marcela Augustová. A dvě nové osobnosti – Jakub Železný a Aneta Savarová. Železný dlouhodobě působí v České televizi, je moderátorem pořadu Události, komentáře. Šestadvacetiletá Savarová je nejmladším článkem celého týmu. V minulosti moderovala ekonomické zpravodajství na stanici Z1. Od roku 2007 působí v České televizi. Některá média přisuzovala angažmá mladé moderátorky ke snaze přilákat k obrazovkám mladé publikum.

Šámal ale takové vysvětlení odmítá. „Tak jednoznačně bych to nespojoval. Nevím, jestli je vůbec v silách někoho na této planetě masově přitáhnout mladé k televizní obrazovce. Samozřejmě bychom je tam rádi viděli, chci, aby se jim naše zprávy líbily, stejně tak aby se líbily generaci mého otce, ale Aneta Savarová nerovná se pokus přitáhnout mladší publikum.“

(Aust, Mediar.cz, 2012) Dle jeho slov byl především při výběru kladen důraz na profesionalitu Savarové. „Mladá tvář předvedla zralý výkon a předvádí ho na obrazovce trvale. Anetu Savarovou jsem za svého působení v České televizi neznal, ale velice rychle jsem si jí všiml, když jsem pracoval v televizi Nova a zajásal jsem, když tehdy z ČT odešla, protože jsem tím získal na Z1 kvalifikovanou moderátorku, která umí svoje řemeslo. Byla natolik profesionální, že se dokázala přizpůsobit i relativně složitému ekonomickému moderování. Obecně jsme vybrali portfolio lidí, o kterých si myslíme, že se budou doplňovat a nabídnou divákům variabilitu včetně věkové. Anetě Savarové je 26 let, myslím, že Jolana Voldánová byla mladší, když začala moderovat Události, mně bylo 28 let, když jsem šel do Ruska jako zpravodaj, což je dost odpovědný post. Za člověka má mluvit jeho práce, pak teprv jeho věk.“ (Aust, Mediar.cz, 2012)

Krátce po oznámení nového složení Událostí se média začala zabývat minulostí Savarové. Moderátorka se v minulosti věnovala modelingu, na veřejnost se nedávno dostaly její erotické snímky. Opět se tak nastolila podobná otázka, kdo by měl být osobností televizních zpráv? Může ohrozit profil zpravodajství někdo, kdo v minulosti nafotil obnažené fotografie?

„V nejsledovanější relaci, Televizních novinách na Nově, diváci snášejí druhořadou modelku Michaelu Ochotskou, u které lze pochybovat o tom, že chápe kontext toho, co sděluje. ...Savarová má na rozdíl od nich vysokou školu, novinářskou praxi a na obrazovce působí příjemně. Až potud je vše pochopitelné. Přesto – když šéfredaktor zpravodajství Petr Mrzena o nových Událostech tvrdí, že „byly inspirovány BBC a CNN“, nelze se ubránit dojmu, že zrovna tohle konkrétně asi na mysli neměl. Zkrátka, ať už jste lidé, kteří si rádi googlují moderátorky zpráv ve spodním prádle, či nikoli, těžko se ubráníte dojmu, že vedení zpravodajství České televize poměrně zbytečně rozdává municí svým odpůrcům.“ (Staněk, Reflex, 2012)

Podle Šámala je zveřejnění snímků pomsta někoho z nitra televize. Jak sám říká, nemá obavy z toho, že by měla minulost Savarové nějakým způsobem ohrozit zpravodajství. Moderátorka přislíbila televizi, že žádné další podobné fotografie neexistují a ani v budoucnu nevzniknou.

Otázkou stále zůstává, jaké požadavky se kladou na osobnosti zpravodajství u veřejnoprávního média. Savarové nic z profesního hlediska nelze namítnout. K vykonávání profese má patřičné vzdělání, sympatický projev a evidentně i široké znalosti. Záleží ale především na požadavcích diváka, které se ukážou až v budoucích měsících, ne-li letech po zavedení nového formátu zpravodajství.

Zajímavé u nových Událostí je, že ve finální čtveřici byly vybrány tři ženy a pouze jediný muž, což nebývá zvykem. Očekávalo by se, že vedení televize bude mít předem jasno v počtu mužů a žen a že bude chtít dle toho plnit svá obsazení ve složení dva muži, dvě ženy.

Podle Zdeňka Šámala to ale při konkurech tak vyšlo a vybíralo se dle kvality, ne dle pohlaví. Jak často se budou střídat: zatím Zdeněk Šámal neprozradil. Díky takovému výběru by tak mohl vzniknout nevídaný jev, kdy bude zhruba dvacet dní v měsíci divákům sdělovat nejnovější informace žena. Zatímco pouze jednu čtvrtinu z měsíce se dozví zprávy prostřednictvím mužského moderátora. Oproti tomu zcela opačné generové složení je přichystáno na nový formát sportovních zpráv Branky, body, vteřiny. U mikrofonu se budou střídat tři muži a jedna žena. Vzhledem k obsahu relace je to ale více než pochopitelné.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce dokazuje, že povolání moderátora je povolání vyžadující velkou odpovědnost. Jeho vnímání ovlivňuje několik faktorů od vyjadřovacích schopností, gest po osobní vystupování.

Nelze říci, zda mají ženy v médiích výhodu či nevýhodu. Některé ženské vzletnosti jim napomáhají, jiné jim mohou působit komplikace. Tato práce ukazuje, že existují různé typy moderátorek. Tento fakt ovlivňuje nejen forma pořadu, který moderují, ale také jejich vzdělání, zkušenosti a dovednosti. Přesto lze poukázat na jevy, které jsou víceméně shodné. Žena na obrazovce zastává i faktor krásy a něžnosti. Ať se to líbí či ne, diváci jsou vždy spokojenější, když je pořadem provede atraktivní žena a posiluje tím jejich zážitek ze shlédnutého vysílání. V této věci lze citovat Jiřího Grossmana: „ I divák nemrava si musí přijít na své.“ Důkazem jsou nám mnohé moderátorské dvojice, když žena skutečně doplňuje estetický faktor.

Negativním faktorem, na který lze upozornit u mnohých českých moderátorek je sklon k útočnosti. Týká se to politických a diskuzních pořadů. Moderátorky se snaží před svými hosty zdůraznit svou autoritu, působí tak bohužel často příliš přísným dojmem a až nežádoucí agresivitou. Dávají tak svým respondentům najevo, že přesto, že jsou představitelky něžného pohlaví, není radno si s nimi zahrávat.

U moderování lze také rozlišit působení v médiu veřejné služby nebo v komerčním vysílání. Jak ukazuje tato práce, není výsadou moderátorek působit pouze v jednom typu média. Množství z nich za svou kariéru vystřídaly několik mediálních institucí. Od veřejnoprávního media divák spíše očekává více serióznosti. Klade se důraz na to, jaká osobnost za mikrofon v e vysílání médií veřejné služby usedne. Příkladem mohou být již zmiňované Události. Tvář, která jimi provází, by měla splňovat jiné požadavky než osobnost v komerčním vysílání.

U většiny moderátorek, které byly v této práci popsány, je velkým silným faktorem jejich osobnost. Téměř každá z nich je nějakým způsobem charakteristická. Ať už negativně či pozitivně vzbudí v divákovi zájem. Množství žen na obrazovkách nebo u rozhlasových mikrofonů je nemalé. Pouze některé z nich se ale dlouhodobě zapíší do paměti veřejnosti. Nelze tedy tvrdit, že dostávají v médiích malý prostor. Záleží pouze ne jejich píli k sebeprosazení. Důkazem je výběr moderátorek v novém formátu televizního zpravodajství České televize a jejich poměr v počtu mužů v pořadu Události. Dalším příkladem je i zpravodajství televize Nova, kdy se v odpoledním vysílání vedle sebe v moderátorské dvojici objevují dvě ženy.

To celé může být jen dalším krůčkem k budoucím podobám televizního vysílání, kde ženy budou dostávat ještě větší prostor. A při výběru tváří nebo hlasů médií se začnou úplně potírat genderové stereotypy a výběr bude záviset pouze na kvalitě daných osobností.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DOLEŽAL Miroslav, *Řeč - nástroj žurnalisty před mikrofonem a kamerou*, Vyd.1.Univ. Karlova, 1988, 103 s.

HÁLA, Bohuslav, *Technika mluveného projevu s hlediska fonetiky*, vyd.1.Státní pedagogické nakl, 1958, 181 s.

KING, Larry. *Nebojte se mluvit*. Vyd. 1. Překlad Daniel Anýž. Praha: Ivo Železný, 1996, 138 s. ISBN 80-237-2411-8.

KRAUS, Jiří. *Rétorika v dějinách jazykové komunikace*. Vyd.1. Praha: Academia, 1981. ISBN 21-061-81.

MĚCHUROVÁ, Albína. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. Vyd. 2. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008, 172 s. ISBN 978-80-86723-32-7 (BROŽ.).

OSVALDOVÁ, Barbora. *Česká média a feminismus*. 1. vyd. Praha: Slon, 2004, 158 s. ISBN 80-864-2931-8.

OSVALDOVÁ, Barbara; HALADA, Jiří. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Vyd.1.. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-76-1.

TOMAN, Jiří, *Jak dobře mluvit., vyd.1.* Svoboda Praha 1981.

VERNER, Pavel, *Zpravodajství a publicistika*, Vyd.1, Univerzita Jana Amose Komenského Praha , 2010. ISBN 978-80-86723-37-2

Instinkt. Praha: EMPRESA MEDIA, a.s., 2012, roč. 11, č. 10. ISSN 12 13-774X.

Reflex.Praha. Ringier axel springer cz, a.s.2012, roč.11.č.10. ISSN 0862-6634

SEZNAM POUŽITÝCH ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

AUST, Ondřej. Mediář.cz: Zdeněk Šámal: Aneta Savarová v Událostech nerovná se pokus přitáhnout mladší diváky. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z WWW: <http://www.mediar.cz/zdenek-samal-aneta-savarova-v-udalostech-nerovna-se-pokus-pritahnout-mladsi-divaky/>

Chat Conversation End

ČSÚ: 03000-12, Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika a kraje - Česká republika |. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-00

HLAVIČKA, Miroslav. IDNES.cz: OČIMA KRITIKA: Mareš a Banášová? Buran a intelektuálka. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z WWW: http://revue.idnes.cz/ocima-kritika-mares-a-banasova-buran-a-intelektualka-fyq-/lidicky.aspx?c=A091023_003259_lidicky_ved

PEHE, Jiří. Jiří Pehe: Kotel v MF Dnes nebo MF Dnes v Kotli?. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z WWW <http://www.pehe.cz/zapisnik/2006/kotel-v-mf-dnes-nebo-mf-dnes-v-kotli>

Zákon o České televizi. In: 483/1991 Sb. 1991. Dostupné z WWW: <http://zakony-online.cz/?s137&q137=>

Zákon o Českém rozhlasu. In: 484/1991 Sb. 1991. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/digital/legislativa/_zprava/158850

Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. In: 231/2001 sb. 2001. Dostupné z WWW: <http://www.digizone.cz/zakony/zakon-231-2001/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1: TEREZA PERGNEROVÁ

(<http://www.televize.cz/clanky/tereza-pergnerova-zena-nekolika-tvari-16469>)

OBRÁZEK 2: MICHAELA JÍLKOVÁ

(http://revue.idnes.cz/jilkove-hrozi-po-padu-na-lede-operace-jeji-porad-je-pozastaven-pu4-/lidicky.aspx?c=A110201_085955_lidicky_ved)

OBRÁZEK Č.3: BARBORA TACHECÍ

(http://www.lidovky.cz/tacheci-novinar-ktery-byl-v-blazinci-je-bohuzel-atraktivni-pax-/ln-media.asp?c=A090827_184453_ln-media_au)

OBRÁZEK Č. 4: NORA FRIDRICHOVÁ

(<http://izeny.eurozpravy.cz/celebrity-spolecnost/31631-nora-fridrichova-rachejtle-praskala-na-politiky/>)

OBRÁZEK Č.5: LUCIE VÝBORNÁ

(http://revue.idnes.cz/lucie-vyborna-konci-v-poradu-extra-d5y-/lidicky.aspx?c=A070208_214413_lidicky_lf)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Pavlína Nečásková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia:prezenční

Název práce: Moderátor nebo moderátorka - analyticko-srovnávací studie

Rok:2012

Počet stran textu bez příloh: 53

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů:11

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:0

Počet internetových zdrojů:7

Vedoucí práce: Ing. Jiří Velebný